c
ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
މާލެ
ދިވެހިރާއްޖެ
ދައުލަތުގެ ޚާއްޞަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ މަރުކަޒަށް ކުރި ޒިޔާރަތް
ކ. ގުރައިދޫގައި ހުންނަ ދައުލަތުގެ ޚާއްޞަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ މަރުކަޒަށް ހިއުމަން
ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން 28 ނޮވެމްބަރު 2007 ގައި ޒިޔާރަތް ކުރީމެވެ. މި ޒިޔާރަތަކީ ކ.
ގުރައިދޫގައި ހުންނަ ދައުލަތުގެ ޚާއްޞަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ މަރުކަޒުގެ ކަންތައްތައް ހުރިނެތްގޮތް
ބެލުމަށާއި އެމަރުކަޒުން ޚާއްޞައެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންނަށް ދޭ ޚިދްމަތްތަކުގެ ފެންވަރާއި، ތަނުގެ
ސާފުތާހިރުކަމާއި އެމީހުންނާމެދު އަޅާލެވޭ މިންވަރު ބެލުމަށް ކުރި ޒިޔާރަތެކެވެ. އަދި 13 ޑިސެމްބަރު
2006 ގައި މިކޮމިޝަނުން އެމަރުކަޒަށް ކުރި ޒިޔާރަތުގައި ބެލިބެލުމުން ރަނގަޅުކުރަން ޖެހޭކަމަށް
ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ކަންތައްތައް ރަނގަޅުކުރެވިފަ އިވަނީ ކިހާމިންވަރަކަށްތޯ ބަލައި އިތުރަށް ރަނގަޅުކުރަންޖެހޭ
ކަންތައްތަކަކީ ކޮބައިތޯ ވެސް މިޒިޔާރަތުގައި ފާހަގަ ކުރެވުނެވެ. މިޒިޔާރަތުގައި މަޢުލޫމާތު އެއްކޮށްފައިވަނީ
އެތަނުގެ އިސްވެރިންނާ ވާހަކަދައްކައި، އެތަނުގައި ތިބި ބައެއް މީހުންނާ ވަކި ވަކިން ބައްދަލުކޮށްގެންނާއި
ތަނުގައިވާ ޢިމާރާތްތަކާއި އެހެނިހެން ވަސީލަތްތައް ބަލައިގެންނެވެ.
މި ޒިޔާރަތުގައި ބައިވެރިވި ބޭފުޅުންނަކީ؛
• އަޙްމަދު ޢަބްދުލްކަރީމް (މެމްބަރ)
• ޢަލީ ނަޝާތު ޙަމީދު (ޑިރެކްޓަރ، ކޮމްޕްލެއިންޓްސް)
• މުޙައްމަދު ޝަފާޒު ވަޖީހު (ޑިރެކްޓަރ، ލީގަލް އެފެއާޒް)
• މުޙައްމަދު އަޙްމަދު ސަޢީދު (ކޮމްޕްލެއިންޓްސް އޮފިސަރ(ޓ))
ދައުލަތުގެ ޚާއްޞަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ މަރުކަޒުގައި ތިބޭ މީހުން
28 ނޮވެމްބަރު 2007 ގައ ކ.ގުރައިދޫގައި ދައުލަތުގެ ޚާއްޞަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ މަރުކަޒުގެ
ރަޖިސްޓްރީގައި މުޅިޖުމްލަ 149 މީހުން ތިބިކަމަށް މަޢުލޫމާތު ލިބުނެވެ. މީގެތެރެއިން 46 މީހުންނަކީ

30(ފިރިހެނުންނާއި 16 އަންހެނުން) ޚާއްޞައެހީގެ ދަށުން މިމަރުކަޒުގައި ދިރިއުޅެމުންދާ މީހުންނެވެ.
އަދި ބާކީ 103 މީހުންނަކީ 69(ފިރިހެނުންނާއި 34 އަން ހެނުން) ސިކުނޑީގެ ބަލި މީހުންނެވެ.
މުވައްޒަފުން
މިމަރުކަޒުގައި އެންމެ އިސްވެރިއަކަށް ހުންނަވަނީ ޑެޕިއުޓީ ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލްއެކެވެ. މި މަރުކަޒުގައި
ސައިކިއެޓްރިސްޓަކާއި ފިޒިއޯތެރަޕިސްޓެއް މިހާރު މަސައްކަތް ކުރަމުންގެންދަވައެވެ. މިމަރުކަޒުގައި
މަސައްކަތްކުރާ 2 މެޑިކަލް ޑޮކްޓަރުންގެ ތެރެއިން މިވަގުތު ގުރައިދޫގައި ހުންނެވީ 1 ޑޮކްޓަރެވެ. އަދި 4
ނަރުހުން މިމަރުކަޒުގައި މަސައްކަތް ކުރެއެވެ. މީގެ އިތުރުން 116 ބަލިމީހުން ބަލާމީހުން
(އެޓެންޑެންޓުން) މިމަރުކަޒުގައި މަސައްކަތް ކުރަމުންގެން ދެއެވެ.
މުވައްޒަފުންގެ މަސައްކަތް ކުރަން ހަމަޖެހިފައި އޮންނަނީ ވަކިވަކި ދަންފަޅިއަށް ބަހާލައިގެންކަމަށް
މިކޮމިޝަނަށް މަޢުލޫމާތު ލިބުނެވެ. ކޮންމެ ދަންފަޅިއެއްގެ ދިގުމިނަކީ 7 ގަޑިއިރެވެ. ނަމަވެސް ރޭގަނޑު
9:30 ގައި ފަށާ ދަންފަޅި 8 ގަޑިއިރަށް ދެމިގެންދެއެވެ. އަ ދި މިދަންފަޅީގައި މަސައްކަތް ކުރާ
ބަލިމީހުންބަލާ އެޓެންޑެންޓުންނަށް އިތުރު ވަގުތުގެ ލާރި ހަމަޖެހިފައިވާ އުސޫލުން ލިބެމުންދެއެވެ. ކޮންމެ
ދަންފަޅިއެއްގައި މީހުންބައިތިއްބާ ކޮންމެ ގެއެއްގައި 4 ނޫނީ 5 އެޓެންޑެންޓުން މަސައްކަތް
ކުރަމުންގެންދެއެވެ.
ފާހަގަ ކުރެވުނު ކަންތައްތައް
1. މަރުކަޒުގައި ދިރިއުޅޭ މީހުން ތިބެނީ ކެޓެގަރައިޒް ކުރެވި އެކި ވޯޑްތަކަށް ބަހާލެވިފައި.
2. އަންހެނުން ދިރިއުޅޭ ވޯޑްތައް ހުންނަނީ އެހެންމީހުންނަށް ނުވަދެވޭގޮތަށް ތަޅުލެވިފައި.
3. މުސްކުޅިން އަދި ބަލި މީހުންގެ އެނދުގައި އެމީހުން އެނދުން ވެއްޓުން ރައްކާތެރިކޮށްދޭ ފަޑި ވަނީ
ހަރުކުރެވިފައި. ނަމަވެސް މެޑިކަލް ސެންޓަރުގައި ހުންނަ އެނދުތަކުގައި ފަޑި ނެތްކަން ފާހަގަ
ކުރެވުނު.
4. ކެއުން ބުއިމުގެ ކަންތައް ހަމަޖެހި ފައިވާ ގޮތަށް ބަލާއިރު، ދުވަހުގެ އެކި ގަޑިތަކުގައި ތައްޔާރުކުރާ
ކާނާ އެނގޭނެ ތާވަލެއް ތައްޔާރުކުރެވިފައިވޭ. އަދި ހަކުރު ބަލި ނުވަތަ ބްލަޑް ޕްރެޝަރމަތި
މީހުންނަށް ވަކި މެނޫއެއްގެ ދަ ށުން ކެއުން ހަމަޖެހިފައިވޭ.
5. ބަލިމީހުން ބޭނުންކުރާ ފާޚާނާތައް ސާފު ތާހިރުކަމަށް ފެނޭ.
6. ބަދިގޭގެ ސާފުތާހިރުކަން ކުރީ ދަތުރަށްވުރެ ރަނގަޅު ކަމަށް ފާހަގަ ކުރެވޭ. އަދި ކާނާ
ތައްޔާރުކުރާ މީހުން ޕްލާސްޓިކް އަންގި ބޭނުންކުރާކަން ފާހަގަކުރެވުނު.
7. ސައިކިއެޓްރިސްޓެއް މިމަރުކަޒުގައި މިހާރު މަސައްކަތް ކުރަމުންދޭ. އަދި މަރުކަޒުގައި މިހާރުވަނީ
ބައެއް ފަރާތްތަކަށް އަމާޒުކޮށް އެކި ޕްރޮގްރާމްތައް ފެށިފައި.

8. މިމަރުކަޒުގެ ވަޒީފާގައި ކައުންސެލަރުން ނެތްކަން ފާހަގަކުރެވުނު،
9. މީހުން ބަންދުކުރާ ކޮށިތައް މިހާރުވަނީ ނައްތާލެވިފައި.
10. ބަލިމީހުން ބަލަ ންތިބޭ މުވައްޒަފުން (އެޓެންޑެންޓުން) މަދުކަމަށް ފާހަގަ ކުރެވޭ. އަދި މިމީހުންނަކީ
ވަރަށް ބުރަކޮށް މަސައްކަތް ކުރަންޖެހޭ ބައެއްކަން ފާހަގަކުރެވުނު.
11. ބައެއް ބަލިމީހުންކައިރީ އަބަދުވެ ސް މީހަކު ހުންނަންޖެހޭ. މިކަމަށް ތާވަލެއްހެދި އެގޮތަށް
އަމަލުކުރެވެމުންދޭ.
18 .12 އަހަރުނުފުރޭ 2 ކުދިން މަރުކަޒުގަ އި ދިރިއުޅެމުންދާކަން.
13. އެޓެންޑެންޓުންނާ ބަލިމީހުން ވަކިވާގޮތަށް އައިޑެންޓިފިކޭޝަން ކާޑެއް އެޓެންޑެންޓުން ގެންގުޅޭ.
14. ވޯޑްތަކުގައި މުނިފޫހި ފިލުވުމަށްޓަކައި ކޭބަލް ޓީވީ ލިބޭގޮތް ހަދާދެވިފައިވާކަން ފާހަގަ ކުރެ ވުނު.
15. އެކިކަހަލަ ކު ދި މަސައްކަތްކުރަން ބޭނުންވާ މީހުންނަށް އެފަދަ މަސައްކަތް ކުރަންބޭނުންވާ ތަފާތު
ސާމާނުދެވިފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވުނު.
16. އަލަށް ހެދި އިމާރާތުގައި ނުކުޅުދޭ މީހުންނަށް ވީލްޗެއަރގައި ވަދެނިކުމެ އުޅެވޭނެގޮތަށް ވަނީ
ރޭމްޕް އެޅިފައިކަން.
17. ނެޕީ އަންދާ މެޝިނެއް މިހާރުވަނީ އިންސްޓޯލް ކުރެވިފައިކަން. އަދި މީގެ ސަބަބުން ނެޕީތައް
ގިނަވުމުގެކުރިން ނައްތާލެވޭކަން.
18. ބަލިމީހުންގެ ސާފުތާހިރު ކަމަށް ބަލާއިރު މަދުވެގެން ދުވާލަކު 2 ފަހަރު ފެންވަރުވާ އަދި
ބަލިމީހުން އުޅޭ ވޯޑްތައްވެސް އަދި ސަރަހައްދުވެސް ސާފުތާހިރު ކަމަށް ފާހަގަކުރެވުނު.
19. މަރުކަޒުގައި ރަނގަޅު ފެންވަރަކަށް ސިއްޙީ ޚިދްމަތް ދެވެން ނެތުމުން މީހުން ބަލިވާ
ކޮންމެފަހަރަކު މާލެގެންނަން ޖެހުމުން ވަރަށްދަތިވާ ކަމަށް މައުލޫމާތު ލިބުނު.
20. މަރުކަޒުގައި މިސްކިތެއްވަނީ އެޅިފައި އަދި މިމިސްކިތަކީ ވީލްޗެއަރ ވަދެވޭގޮތަށް
ހެދިފައިވާތަނެއްކަން.
ހުށަހެޅުންތައް
• މެޑިކަލް ސެންޓަރުގެ ފެންވަރު މިހާރަށްވުރެ ރަނގަޅު ކުރުން. އަދި މިތަނުގައި އާދައިގެ ލެބޯރެޓަރީ
އިންވެސްޓިގޭޝަން ހެދޭނެ ނިޒާމެއް ގާއިމުކުރުން.
• މެޑިކަލް ސެންޓަރ މިހާރަށްވުރެ ބޮޑުކުރުން އަދި މިތަނުގައިވާ އެނދުތަކުގެ އަދަދު ގިނަކޮށް
އެނދުތަކުގައި ފަޑިހަރުކުރުން.

• ޑޮކްޓަރަށް ދެއްކުމަށް މާލެ ނުގެނެސްވާނެ ގޮތަކަށް މަރުކަޒުގެ މެޑިކަލް ސެންޓަރުގެ ފެންވަރު
ރަނގަޅުކުރުން.
• މުސްކު ޅިވެ ހިނގަން އުދަގޫވާ މީހުންނާ ލޮލާއި އަޑުއިވުމުގެ ބާރުދެރަވެފައިވާ މީހުންނަށް އަސާ،
އައިނު، ހިޔަރިންގ އެއިޑްފަދަ އެއްޗެތި ފޯރުކޮށްދެވުމުގެ އިންތިޒާމް މިހާރަށްވުރެ ރަނގަޅަށް
ހަމަޖެއްސުން.
• މިމަރުކަޒުގައި ކައުންސެލަރުންގެ ބޭނުން ވަރަށްބޮޑުކަމަށް ފާހަގަކުރެވުނު. މިހެންކަމުން މިމަރުކަޒުގައި
މަދުވެގެން 3 ކައުންސެލަރުން އަބަދުވެސް ވަޒީފާގައި ތިބުން.
• މަރުކަޒަށް ގެންނަ ބަލިމީހުން ރަނގަޅުވުމަށްފަހު އަނބުރާ އެމީހެއްގެ ގެއަށް ފޮނުވާލުމަށް ރަނގަޅު
ނިޒާމެއް ކަނޑައެޅިފައިއޮތުން. (ކޮމިޝަނަށް މައުލޫމާތު ލިބުނުގޮތުގައި މިފަދަ ނިޒާމެއް
އެކުލަވާލުމަށްޓަކައި މަރުކަޒުންވަނީ ރައީސް އޮފީހުގައި ދެންނެވިފައި)
• އެޓެންޑެންޓުންގެ ޢިނާޔަތްތަ އް އިތުރުކުރުން.
• އަމިއްލައަށް ގެއްލުންދޭމީހުން ޙިމާޔަތް ކުރުމަށްޓަކައި ޕެޑަޑް (އިސްޕަންޖް ޖަހާފައިވާ) ކޮޓަރިތަކެއް
ހެދުން. އަދި މިފަދަ މީހުން އަމިއްލައަށްދޭ އަނިޔާ ހުއްޓުވުމަށް އެފަދަ މީހުން ލައްވާނެ ސްޓްރެއިޓް
ޖެކެޓް ހޯދުން. (ސްޓްރެއިޓް ޖެކެޓް ބޭނުންކުރަން ވާނީ ޚާއްޞަ ހާލަތްތަކުގައި އެކަންޏެވެ. އަ ދި މި
ޖެކެޓްތައް ބޭނުންކުރުމުގެ ކުރިން މިކަމުގެ ތަމްރީނު ހޯދުން މުހިއްމެވެ.)
• މި މަރުކަޒުގައި ބޭނުންކުރެވެމުންދާ ބޭސްތަކަކީ އައުޓް ޑޭޓެޑް ބޭސްތަކެއްކަމަށް ސައިކޭޓްރިސްޓުގެ
ފަރާތުން މަޢުލޫމާތު ލިބިފައިވުމާއެކު މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތުގެ މަޝްވަރާގެ މަތިން ޒަމާނާ ގުޅޭ
އެކަށީގެންވާ ރަނގަޅު ފެން ވަރުގެ ބޭސް ހޯދުން.